

HÁZAK ÉS TÖRTÉNETEK – A CSIGALÉPCSŐ MACSKÁJA

Zenés kalandjáték felsőknek

Wenckheimék macskája

... riadtan lapult a csigalépcső sötétjében. Születése óta megszokta az álmos unalomba süllyedő palota csendjét, és most hirtelen mindenfelől idegen zajok érkeztek. A szakácsnő hangosan pörölt, cselédek danolászta, csapkodták az ajtókat és mintha mindenki egyszerre lett volna mozgásban. Vajon mi történhetett?

Beóvakodott hát a nappaliba, ahol egy cikk hevert a dohányzóasztalon:

A családnak rendes tartózkodási helye Ó-Kigyós és Budapest. Május hónapban lejönnek az alföldi kedves otthonba s ott maradnak januárig, hol a nyár és tél kellemeit különösen az ifjú grófok élvezhetik a tanulásból és komoly munkából fennmaradt órákban. A telet és a tavaszt pedig az ország fővárosában töltik, hogy egyrészt megnyissák palotájukat a főrangú világ előkelőségeinek, másrészt maguk is részt vegyenek a szellemi élet vezetésében s irányításában. Mint alább fogjuk látni, nincs oly intézménye a társadalmi életnek, a melyben ha jótékonyság, áldozatkészség, segítségről van szó, legelől ne járna a grófi pár s nevük minden emberbaráti intézmény elnökségében, választmányában feltalálható. Ez is szükségessé teszi a fővárosban való állandóbb tartózkodást.

A tájékozatlan macska

... úgy elmerült az olvasásban, hogy észre sem vette, hogy már nincs egyedül a szobában.

- Kandúr! – mordult fel rosszállóan a komornyik, és felkapta a kandalló mellől a piszkavasat. – Te meg mit képzelsz magadról? Sicc innen kifelé! - Lányok, az ezüst szalonnal már végeztetek? Nyakunkon a hétvége meg a grófék! Ha frissen haladtok – tette hozzá aztán engedékenyebb hangon – délután még kimenőről is szó lehet. Utaztatok már a földalatti vasúton?

Kandúr jobbnak látta, ha nem feszíti a húrt és óvatosan eloldalgott. Vajon hol lehetne most kényelmesen elnyújtózkodni, ahogy egy rendes macskához illik? Hohó, hiszen most hallotta... Szép-szép, hogy grófi család, na de ezüst szalonna? Ez már több a soknál!

Nesztelenül átlopakodott a szomszédba. Az ízlésesen berendezett szalon falait drága albumok, családi emlékek borították. Uramfia! De hát ez csupa írás... Kandúr közelebb húzódott a főhelyen látható tablóhoz.

Gróf Wenckheim Frigyes & gróf Wenckheim Krisztina Annamária

27. SZÁM. 1897. BUDAPEST, JULIUS 4. 44. ÉVFOLYAM.

ELŐFIZETÉSI ÁLLÁSOK. VASÁRNAPI UJSÁG [négy évre 12 Ft.] POLITIKAI UJSÁGOK [négy évre 4 Ft.] Csejpek a VASÁRNAPI UJSÁG [négy évre 8 Ft.] Csejpek a POLITIKAI UJSÁGOK [négy évre 20 Ft.] KISIRÁK előfizetése a postán [négy évre 12 Ft.]

EGY MAGYAR GRÓFI PÁR EZÜSTLAKODALMA.

A népszerű O-Kigyós népes pusztának messze földön híres kastélya szép családi ünnep színtere volt a múlt június hó 18-án. A kastély lakói, gr. Wenckheim Frigyes és neje, gr. Wenckheim Krisztina Annamária 25-ik évfordulóján ezüstsüvegalkodalmat tartottak, egyáltalán is újra megalkotván házasságukat, melyet az ég hét gyermekkel: három fiúval és négy leánnyal áldott meg.

A családi ünnepen a rokonnak és barátok nagy száma jelent meg, de először részt vett azon a környékből összerögzített nép nagy tömege is. Az egészert pedig a királyi kőz koronáta meg, mely a polgári, társadalmi és törvényhozói

érdekekben is gazdag családifőként épen ez alkalomra a valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal tüntette ki.

De irodalmi megörökítés is van e főiri ezüstsüvegalkodalmak: egy díszes kiállítás, képekkel is ékített «Emlék-album», melyet a család közgyűlése által folytatott róm. kath. plébániák papjai szerkesztettek s azok ki egy-egy példányban kötetben.

Az érdekes munka rövid visszajelentést vetvén bevezetésben a gr. Wenckheim család eicre és Magyarországon való fővirágzására, részletes adatok közlésével ismerteti az ezüstsüvegalkodalmát ünneplő házaspár leszármányával együtt s e mellett külön-külön csoportosítva felsorolja azokat a tényeket, amelyek a grófi párnak közmívelődési és emberbaráti tere

való buzgólkodásáról, valamint közgazdasági tevékenységének messze kiható fontosságáról tanúskodnak.

En eddig sem egészen ismeretlen közlések szerint a gr. Wenckheim család élete közel két század óta van összeforva a magyar hazai történetével. E család valamikor a középkorban Németország frankonai részében a wenckheimi Hunz utalódo nemzetségtől ágazott ki. Ezek marsólkői egyikétől származtak azok a Hunz és Pázmán lovagok, a kik Géza vezér idejében Magyarországra költöztek s itt meghonosodván, a hazánk és királynak sokszor hasznos szolgálatokat tettek.

Ez ősrégi családunk egyik egyenes leszármazottja, h. Wenckheim József Ágost, 1732-ben feleségül vette Békés megye híres földesurának

GRÓF WENCKHEIM KRISZTINA ANNAMÁRIA.

GRÓF WENCKHEIM FRIGYES.

Benczur Béla rajza.

A GRÓF WENCKHEIM-PALOTA BUDAPESTEN A BAROSS-UTCAZÁBAN.

Gróf Wenckheim Frigyes (Milánó 1842. október 20. – Szabadkígyós, Békés megye 1912. június 25.) Milánóban született, ahol apja akkoriban a Radetzky-huszárok kapitányaként szolgált. Közép- és felsőbb iskolai tanulmányait Győrött, Budapesten és Pozsonyban végezte, ezután jogi, majd politikai pályára lépett. 1872-ben megnősült. Első unokatestvérét, az „ország leggazdagabb áróját”, gróf Wenckheim Krisztina Annamária Reginát (1849. április 21. Ókígyós – 1924. szeptember 19. Ókígyós) vette feleségül. Krisztina édesapja harmadik házasságából született – keresztnevei a szeretett harmadik, második és első feleség keresztnevei.

Virágzó birtokaik és a jó gazdálkodás eredményeként felépítették a szabadkígyósi Wenckheim-kastélyt [az Ybl Miklós által tervezett épület fejlesztése most zajlik a Nemzeti kastélyprogram keretében], majd a családi palotát a pesti palotanegyedben [ma a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár központi épülete], a borossebesi vadászkastélyt és egy gellérthegyi villát [ma a Finn Nagykövetség épülete található a helyén]. Jelentős jótékonyági tevékenységet is folytattak.

Hét gyermekük született, akik mind megélték a felnőttkort.

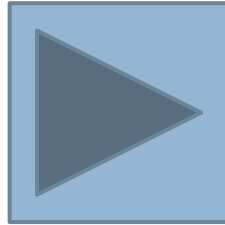

Neked hány unokatestvéred van?
Manapság szabadna velük házasságot kötni?

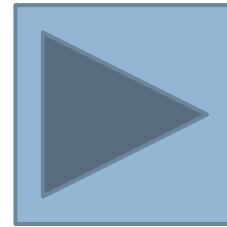
Olvasd el figyelmesen az életrajzban található helyneveket. Melyik ország területén élt a Wenckheim-házaspár?

Mi érdekel inkább?

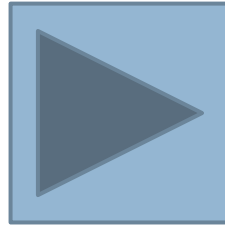
□ A rejtvényfejtés?

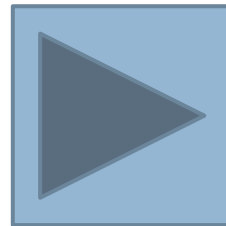
□ A számok és az összefüggések?

□ A művészeti dolgok?

□ Egyik sem érdekel, csak azt mondta Nusi néni, hogy nézd végig ezt az oldalt?

Jókai Mór *Egy magyar nábob* című könyvében így mutat be egy titokzatos főurat:

„Bús Péter uram ezalatt felnyitá egyetlen nagy, pajtányi szobáját az úri vendég számára, melynek egyik szegletében volt egy üres nyoszolya, a másikon pedig egy fogas. Az ember válogathatott, ha nem tetszett hálni a nyoszolyában, hálhatott a fogason.

A hajdúk azonban lepakolván a szekérről, párnákat, szőnyeget, tábori székeket és asztalokat hurcoltak elő, s egy perc alatt úri lakká varázsolák az üres, kongó termet. Az asztal tetézve rakatott meg ezüstitálakkal és billikomokkal, s nagy ezüstvedrekben jég közé eltéve nyújtogatták fel karcsú nyakaikat a metszett velencei kristályedények, mik csábító tartalmat látszottak ígérni. A nagy úr végigfeküvék a számára elkészített tábori ágyon, hajdúi lehúzták lábáról a nagy sarkantyús csizmákat, az egyik parasztleány a fejéhez ült, kezeivel gyér ősz hajában kapargálva, a másik pedig az ágy végéhez, flaneldarabbal dörzsölve lábait. Gyárfás, a poéta és Vidra, a bohóc, ott álltak előtte, távolabb a hajdúk, ágy alatt az agár.

Ilyen környezete volt Magyarország leggazdagabb urai egyikének: hajdúk, bohócok, parasztleányok és agarak.”

De ki is volt valójában Kárpáthy János?

A tények:

Jókai 1853–54-ben írta művét 1852-ben Budapesten elhunyt gróf Wenckheim József Antal (született 1780-ban). Élete utolsó három évében sokat tartózkodott Budapesten, mert imádott harmadik felesége, Scherz Krisztina halálát követően nehezen viselte az ókigyósi kastély környezetét.

Amilyen sikeres volt a gróf a gazdálkodásban, olyannyira nem a magánéletében. Első felesége Klempay Regina, a második Feicht Anna volt. Mindketten korán meghaltak. Harmadik feleségét, Scherz Krisztinát anyja törvénytelen gyermekként szülte. Az apa, idős Scherz József Pozsonyból került Kígyóásra az uradalom alkalmazásába, gyermeke születését már nem élte meg. Az anya a gróf kulcsárnőjeként gondosan nevelte leányát, és igyekezett mindennel megismertetni a kastélyban. A gazdának megtetszett a csinos fiatal lány, és udvarolni kezdett neki. Erre az anya felmondott leányával együtt, nyíltan gazdája tudtára adva távozási szándéka okát. Mire a 67 éves gróf díszmagyarját magára öltve szabályosan megkérte a 22 éves hajadon kezét. Harmadik házasságát nem mindenki fogadta örömmel, különösen Wenckheim Károly nem, akire a vagyona szállt volna. Dühében hat fekete lovas hintót – rajta koporsóval – küldött az újdonsült férjnek a következő üzenettel: „Neked nem asszony, hanem ez kell”.

Idézet a Jókai-regényből:
„Hat erős legénynek dolgot adott felhozni a hosszú ládát, melybe a születésnap ajándék volt eltéve s elhozva; feltevék azt az asztalra, hogy minden vendég megláthassa.

A láda minden szegletén erős vaskapcsokkal volt összefoglalva; elébb azokat kell harapófogakkal lefeszegeni.

Vajon mi lehet e ládában? A vendégek összedugták fejeiket, hogy meglássák, mi lesz benne; találgatták, és senki sem találta ki.

Egyszerre széttágult mind a négy kapocs, a láda négy oldala négyfelé esett, s az asztalon állt – egy befedett koporsó...

Az elszörnyedés hangja hallatszott mindenfelé!

Szép ajándék a hetvenedik születésnapra: fekete koporsó bársony szemfedővel letakarva, tetején a Kárpáthy család ősi címerei, oldalán ezüstszegekkel kiverve Kárpáthy János neve...”

Mire következtetsz a nyomokból?

A bolondos gróf, Wenckheim József Antal valamelyik rokona szerepelt már a történetünkben?

ZENE

Végül egy zenei felvétel a Bessenyei Ferenc, Darvas Iván és Latinovits Zoltán főszereplésével készült *Egy magyar nábob* c. film zenéjét jegyző Farkas Ferencről.

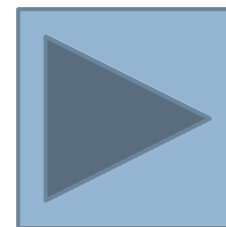
Farkas Ferenc: Régi magyar táncok, előadja a Duna Szimfonikus Zenekar karanténfúvósötöse

<https://www.youtube.com/watch?v=14sv34Gypfg>

- Milyen hangszereket hallottál a felvételen?
- Hány nagyobb zenei egységből áll a felvétel?
- Van köztük ismétlődés?

Köszönjük, hogy velünk játszottál!

Továbbmennél egy másik úton is?

Ha majd személyesen is eljössz hozzánk, sok más történettel is megismerkedünk. Addig is kövess minket Fb-n

<https://www.facebook.com/zenemutar> vagy

Instán

<https://www.instagram.com/fszekzeneigyujtemen>

[y](#)

186969

EMLÉK-ALBUM

NAGYMÉLTÓSÁGÚ

GRÓF WENCKHEIM FRIGYES

VALÓSÁGOS BELSŐ TITKOS TANÁCSOS

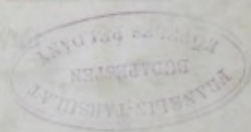
ÉS NEJE

WENCKHEIM KRISZTINA GRÓFNŐ

Ő EXCELLENTIÁJA

EZÜST MENYEGZŐJÉRE.

Országos Széchényi Könyvtár

BUDAPEST.

1897.

Ez az album Krisztina és Frigyes ezüstitakodalmára alkalmából készült. Vagyis hány éve is voltak házasok?

ZENE

Végül egy zenei felvétel, amiben állatokat utánoznak az énekesek.

Adriano Banchieri: Contrapunto bestiale alla mente

<https://www.youtube.com/watch?v=qhHKDPFBvCM&list=PLjv7ObEM-ygrbYt1agmezwGnJHtwmGs-e&index=99>

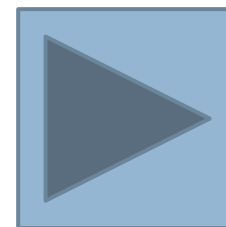
Milyen állatokat hallottál?

Férfi vagy női énekesek énekelték a szólamokat?

Milyen korstílusba tartozhat ez a mű?

Köszönjük, hogy velünk játszottál!

Továbbmennél egy másik úton is?

Ha majd személyesen is eljössz hozzánk, sok más történettel is megismerkedünk. Addig is kövess minket Fb-n

<https://www.facebook.com/zenemutar> vagy

Instán

<https://www.instagram.com/fszekzeneigyujtemen>

[y](#)

Csukás István:

Mirr-Murr nyomoz Budapesten (részlet)

„Mirr-Murr leszállt, és jobbra indult, ahogy a jel mutatta.

Ment-ment az Andrássy úton, amikor egy hatalmas, árkádos épülethez ért. Az Operaházhoz! Az Operából hangok szűrődtek ki: hegedű szólt, kürt harsogott, cintányér csattant. „Ez az! – örvendezett Mirr-Murr. – Ezt jelenti a kottafej!”

Felment a kocsifeljárón, köszönt illedelmesen a két nagy magyar zeneszerző, Erkel Ferenc és Liszt Ferenc fülkében álló szobrának. Régi szobrok, a két nagy zeneszerző még maga ült modellt a híres szobrásznak, Stróbl Alajosnak.

Mirr-Murr ugyan ezt nem tudta, de tudta, hogy mi az illem, hogy köszönni kell, ha bemegyünk valahová!

Áhítattal lépett be. Az Operaházat nagyon híres építész, Ybl Miklós építette.

Belesett a nézőtérre, s felfelé bámult.

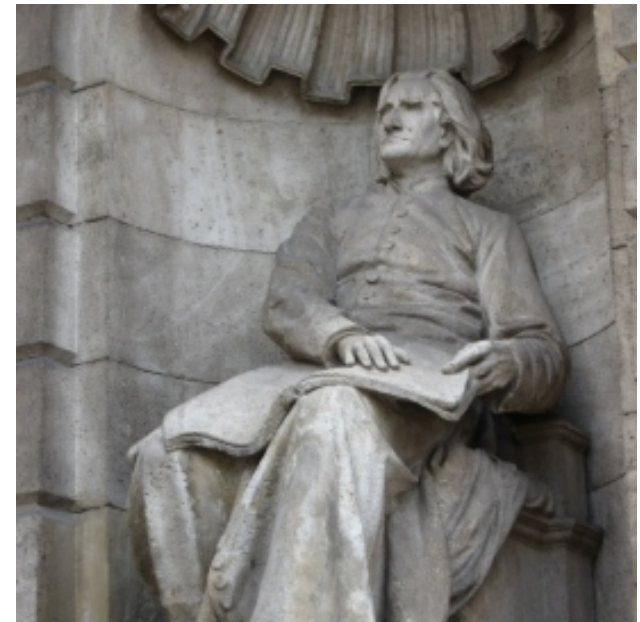
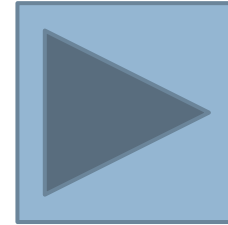
„Ez igen! – bólogatott. – Ez gyönyörű! Érdemes volt bekukkantani!”

Merre indulnál tovább?

□ Balra

□ Jobbra

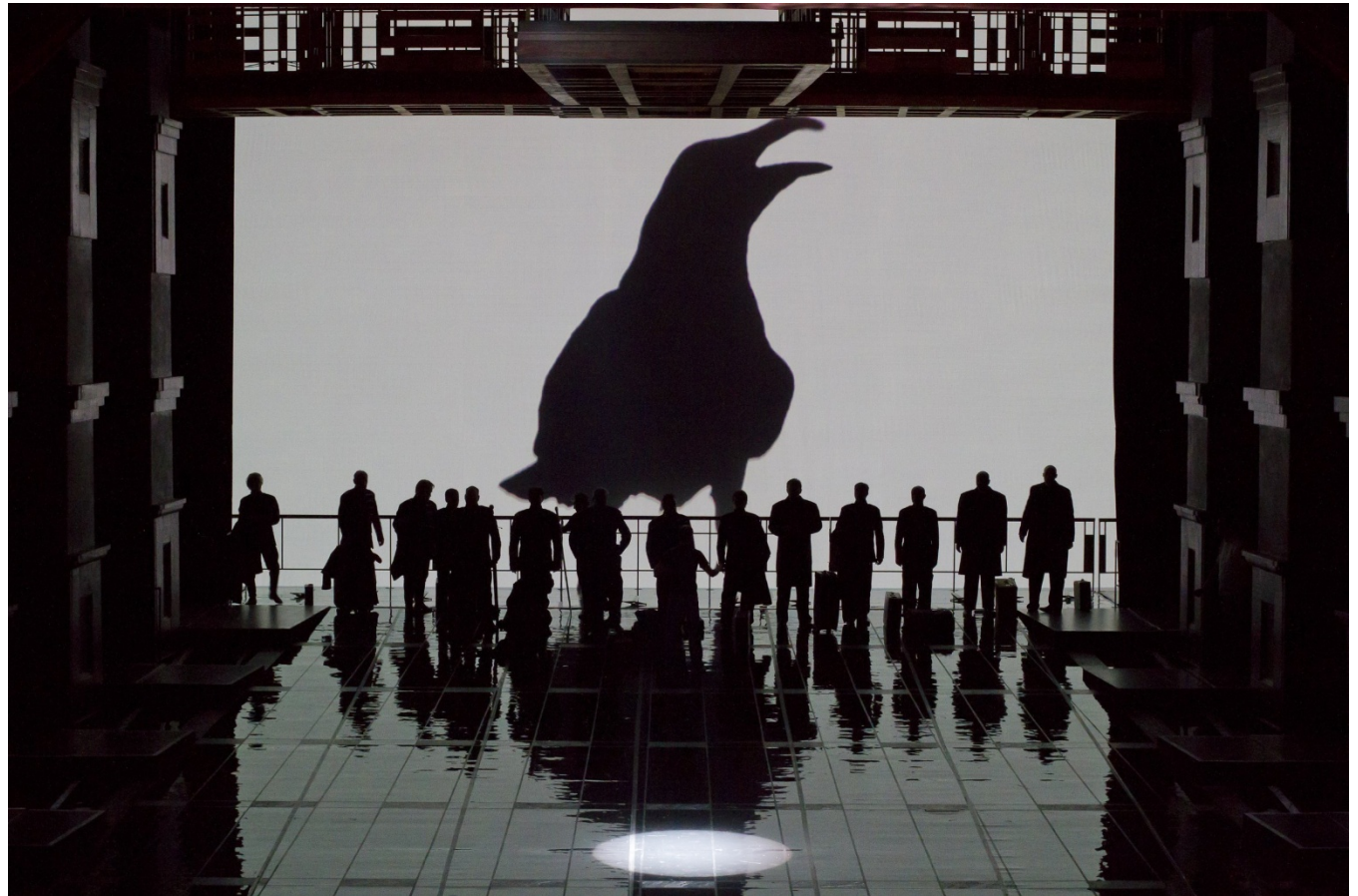

Erkel Ferenc 1810–1893

Milyen opera jelképe lehet ez? Kinek a jelvénye volt ez a madár a magyar történelemben?

A következő videóból talán ez is kiderül:

https://www.youtube.com/watch?v=5pM3vTTBY30&feature=emb_rel_pause

De hogy is került Erkel nagyapja a „Délvidékre”? Ebben is szerepet játszott egy bizonyos grófi család...

Erkel Ferenc apja, nagyapja és dédapja egyaránt képzett, élete rövidebb-hosszabb részét hivatásos muzsikusként töltő személy volt. A zeneszerző nagyapját, idősebb Erkel Józsefet Wenckheim Ferenc gróf [Frigyes nagypapája] költöztette Pozsonyból Gyulára. A Wenckheim-családnak udvarháza volt Pozsonyban, ahová szívesen jártak a grófi család tagjai: ilyenkor a jóhírű muzsikus Erkel család gondoskodott szórakoztatásukról. A Pozsony melletti Vöröskő várában lakott a gróf Pálffy család. Wenckheim Ferenc gróf Pálffy Borbálának udvarolt. Erkelék éjjeli szerenádokat adtak a grófkisasszonynak. Erkel Ferenc nagyszülei, id. Erkel József és felesége, Engel Zsófia három fiukkal 1807 őszén a Wenckheim család meghívására érkeztek Gyulára. Az idősebb Erkel hivatali címét tekintve a kastély gondnoka lett, feladata azonban elsősorban a zenetanítás és a kamaramuzsikálás volt.

Ma vajon kaphatna így állást egy zenetanár?
Ismersz még híres zenészcsaládokat, akár a
zenetörténetből, akár a jelenkorból?

A következő videón is egy híres zenészcsalád egyik
tagja ül a zongoránál:

<https://www.facebook.com/watch/?v=764475340659633>

Mai mesénk hősnője még személyesen találkozott Liszt Ferencsel:

Az arisztokrácia tagjai által rendezett műkedvelői előadásokon és hangversenyeken is ő – Krisztina grófnő – volt mindig a főszereplők egyike s mindig feltűnt és elismerést keltett sokoldalú művészi képességeivel. Így egykor a redout-ban [értsd: Vigadó] tartott egyik nagyszerű hangversenyen a Romeo és Julia operából énekelt egy részletet s oly művészi tökéletességgel és hatással, hogy egészen elragadta a közönséget s a lapok akkor azt jegyezték meg róla, hogy a fiatal W. K. grófnő gyönyörű hangja és éneklési tehetsége egy szegény leányt egész életére híressé és boldoggá tett volna; s a Liszt Ferencz vasárnapi matinéin Schubert és Schumann érzelmes dalait szépen iskolázott, ritka mély és erős szép althangján oly meleg érzelemmel és remek árnyalással énekelte, hogy maga Liszt is megtapsolta s őszintén gratulált valódi művészi talentumához.

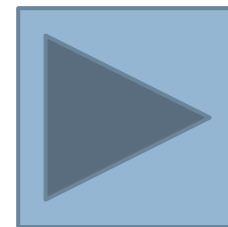
Ismersz Schubert- vagy Schumann- dalokat?

Sorolj fel annyi címet, amennyit csak ismersz,
és adj hozzá kettőt. Az összesen mennyi?

Állj fel a géptől (rakd le a telefont),
és ennyi percig nyújtózkodj, tornázz:)

Köszönjük, hogy velünk játszottál!

Továbbmennél egy másik úton is?

Ha majd személyesen is eljössz hozzánk, sok más történettel is megismerkedünk. Addig is kövess minket Fb-n

<https://www.facebook.com/zenemutar> vagy

Instán

<https://www.instagram.com/fszekzeneigyujtemen>

[y](#)

Liszt Ferenc 1811–1886

Liszt Ferencről, a népszerű előadóművészből számtalan karikatúra készült. Erről a rajongásról is szól a következő összeállítás:

<https://vimeo.com/252371310>

A valódi Liszttel mai mesénk hősnője még személyesen találkozott Pesten:

Az arisztokrácia tagjai által rendezett műkedvelői előadásokon és hangversenyeken is ő – Krisztina grófnő – volt mindig a főszereplők egyike s mindig feltűnt és elismerést keltett sokoldalú művészi képességeivel. Így egykor a redout-ban [értsd: Vigadó] tartott egyik nagyszerű hangversenyen a Romeo és Julia operából énekelt egy részletet s oly művészi tökéletességgel és hatással, hogy egészen elragadta a közönséget s a lapok akkor azt jegyezték meg róla, hogy a fiatal W. K. grófnő gyönyörű hangja és éneklési tehetsége egy szegény leányt egész életére híressé és boldoggá tett volna; s a Liszt Ferencz vasárnapi matinéin Schubert és Schumann érzelmes dalait szépen iskolázott, ritka mély és erős szép althangján oly meleg érzelemmel és remek árnyalással énekelte, hogy maga Liszt is megtapsolta s őszintén gratulált valódi művészi talentumához.

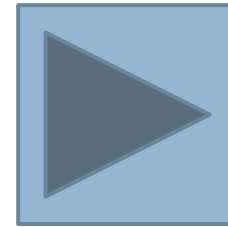
Ismersz Schubert- vagy Schumann- dalokat?

Sorolj fel annyi címet, amennyit csak ismersz,
és adj hozzá kettőt. Az összesen mennyi?

Állj fel a géptől (rakd le a telefont),
és ennyi percig nyújtózkodj, tornázz:)

Köszönjük, hogy velünk játszottál!

Továbbmennél egy másik úton is?

Ha majd személyesen is eljössz hozzánk, sok más történettel is megismerkedünk. Addig is kövess minket Fb-n

<https://www.facebook.com/zenemutar> vagy

Instán

<https://www.instagram.com/fszekzeneigyujtemen>

[y](#)

ZENE

Fekete-Kovács
Kornél /
Hajós András:
Rossz vagyok

<https://www.youtube.com/watch?v=WvTCDKUp5Z4>

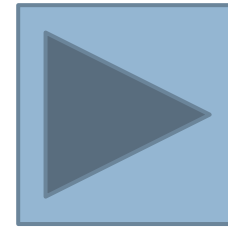
Milyen hangszereket hallottál szólóban?

És a háttérben?

A szöveg bejött? (Ugye a felét már tudod is fejből?;)

Köszönjük, hogy velünk játszottál!

Továbbmennél egy másik úton is?

Ha majd személyesen is eljössz hozzánk, sok más történettel is megismerkedünk. Addig is kövess minket Fb-n

<https://www.facebook.com/zenemutar> vagy

Instán

<https://www.instagram.com/fszekzeneigyujtemen>

[y](#)